

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Asan/10/2018
Identifikačné číslo spisu: 7016200944
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7016200944.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a zo sudcov JUDr. Sone Langovej a JUDr. Anny Peťovskej, PhD. (sudca spravodajca) v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Gabriel Bojszko, Námestie mieru 944/9, 045 01 Moldava nad Bodvou, IČO: 41 873 718, právne zastúpený advokátom: JUDr. Mikulášom Buzgóom, so sídlom AK Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, 040 01 Košice, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2016/3774 zo dňa 10. júna 2016, konajúc o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/93/2016-40 zo dňa 13. júla 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť sťažovateľa (pôvodne žalobcu) proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/93/2016-40 zo dňa 13.07.2017 z a m i e t a.
Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Rekapitulácia konania pred krajským súdom

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu vo veci správneho trestania (§ 194 a nasl. SSP), ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2016/3774 zo dňa 10.10.2016 (ďalej aj len „rozhodnutie žalovaného“). Uvedeným rozhodnutím bolo v odvolacom konaní zamietnuté odvolanie žalobcu a ako vecne správne potvrdené rozhodnutie Inšpektorátu práce Košice č. 85/16/O zo dňa 29.03.2016 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie Inšpektorátu práce“). Inšpektorát práce rozhodnutím uložil žalobcovi pokutu vo výške 8000,- Eur (slovom: osemtisíc eur) podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z.z.“) a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a o nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“) za porušenie povinnosti stanovených predpismi uvedenými v § ods. 1 písm. a/ bod 4 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z., konkrétne § 3

ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. spočívajúce v tom, že zamestnávateľ Gabriel Bojszko, Námestie mieru 944/9, 045 01 Moldava nad Bodvou, IČO: 41 873 718 dňa 15.01.2016 o 10:00 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb R. T., nar. XX.XX.XXXX, C. a G. T., nar. XX.XX.XXXX, C., ktoré vykonávali pomocné práce na stavbe Hlavná 69/111, Košice a nemal s nimi založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu zákona č. 311/2001 Z.z., Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“).

2. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že orgány verejnej správy jednoznačne preukázali, že žalobca porušil ustanovenie § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. tým, že dňa 15.01.2016 o 10:00 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb R. T. a G. T., ktorí preukázateľne v uvedenom čase vykonávali pomocné práce na stavbe Hlavná 69/111, Košice a nemal s nimi založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce. Uvedenú skutočnosť dotknuté osoby potvrdili svojim vyjadrením do zápisnice o podaní informácie dňa 15.01.2016 podpísaným oboma osobami. Z týchto dôkazov jednoznačne vyplýva, že dňa 15.01.2016 vykonávali na stavbe búračské práce, pričom G. T. tak vykonával za dohodnutú odmenu 2,50 eur/hod. a R. T. bez finančnej odmeny, pretože žalobcovi dlhuje peniaze. Napokon i sám žalobca vo vysvetlení podanom dňa 15.01.2016 o 10:00 hod. uviedol, že obidve osoby pracovali už v deň predchádzajúci a dňa 15.01.2016 vykonávali búračské práce bez odmeny, čo aj svojim podpisom potvrdil. Rovnako potvrdil, že nemá s nimi uzatvorený pracovnoprávny vzťah a že im poskytol pracovné náradie. Toto svoje stanovisko neskôr vo vyjadrení k oznámeniu o začatí správneho konania vo veci uloženia pokuty dňa 08.03.2016 pozmenil, keď uviedol, že menovaní síce v uvedený deň práce vykonávali, ale nejednalo sa o stavebné práce. G. T. a R. T. bez nároku na mzdu pomáhali s vynášaním nábytku z miestnosti a po začatí stavebných prác ich žalobca nahlásil na sociálnu poisťovňu. Uvedené vyjadrenie je v rozpore s jeho vlastným vyjadrením zo dňa výkonu kontroly. Ak prvostupňový orgán a žalovaný pozmeňujúcemu vyjadreniu neuverili, i podľa názoru krajského súdu záver vo veci konajúcich orgánov, že žalobca dňa 15.01.2016 porušil zákonné ustanovenie o nelegálnom zamestnávaní (§ 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z.) tak, ako to Inšpektorát práce Košice vo svojom rozhodnutí č. 85/16/O dňa 29.03.2016 uzavrel a zdôvodnil a žalovaný sa s týmto záverom v rozhodnutí zo dňa 10.06.2016 č. OPS//BEZ/2016//3774 stotožnil, je tento záver vecne správny, logický a zodpovedá obsahu získaných dôkazov v administratívnom spise zadokumentovaných. Za danej dôkaznej situácie krajský súd návrh žalobcu na doplnenie dokazovania o výsluch svedkov (E. J., resp. C.S.) považoval za nadbytočný. Pokiaľ žalobca i v tejto súvislosti namietal žalobou, že mu nebola doručená žiadna zápisnica o vykonanej kontrole zo dňa 15.01.2016, z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že o výsledku inšpekcie práce bol dňa 03.02.2016 spísaný Protokol č. IKO-27-38-1.2/P-A28-16 A 115 a tento bol so žalobcom prerokovaný, žalobca ho vlastnoručne podpísal a k záverom o zistených nedostatkoch sa nijako nevyjadril. Preto námietku považoval za bezpredmetnú.

3. Bez právnej relevancie krajský súd vyhodnotil námietky žalobcu ohľadom spochybňovania podaných vysvetlení tak zo strany osôb stavebné práce vykonávajúcich (G. T. a R. T.), ako aj vlastné, následným poukazovaním na neznalosť úradného jazyka, či spochybňovaním psychickej vyspelosti jedného z nich. Osoby vykonávajúce v čase výkonu kontroly na mieste podali vysvetlenie spontánne a jednoznačne, nevzbudzujúc v tomto smere žiadne pochybnosti.

4. Vzhľadom na uvedené zistenia, ktoré súdu vyplynuli z administratívneho spisu súd žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu podľa § 190 SSP zamietol.

II.

Obsah kasačnej sťažnosti

5. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

6. Vo vzťahu k záverom krajského súdu o preukázaní nelegálneho zamestnávania G. T. a R. T. dňa 15.01.2016 na stavbe Hlavná 69/111 v Košiciach, argumentuje žalobca v kasačnej sťažnosti, že kontrolujúci orgán nebol ochotný pripustiť, že zdokumentovaný výkon prác dňa 15.01.2016 mohol byť

výkonom prác uvedenými osobami výlučne pre seba, nie v rámci nelegálneho zamestnávania. Práve pre ozrejmienie tejto zásadnej otázky navrhol v žalobe, ale už i v odvolaní, doplniť dokazovanie o výsluch svedkov E. J., resp. C.S.. Z ich výpovedí by bolo možné zistiť, ktoré užitočné veci mohli byť z pôvodného zariadenia vyvezené pre osobnú potrebu. Demontáž a odvoz týchto vecí dňa 15.01.2016 vykonávali G. T. a R. T., kedy aj došlo k vykonaniu kontroly v rámci inšpekcie na uvedenej prevádzke. Sťažovateľ naďalej tvrdí, že menovaní zabezpečovali demontáž zariadenia bez akejkoľvek požadovanej náhrady, s možnosťou prevzatia si demontovaných vecí pre svoju vlastnú potrebu.

7. Považuje preto za neprípustné, aby v administratívnom konaní správny orgán nemal ambíciu čo i len čiastočne zistiť pravdivosť tvrdenia účastníka tohto konania. Toto svoje tvrdenie demonštruje i na odmietnutí pripustenia čestného vyhlásenia svedka B. D., pričom zákon č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) takýto podporný dôkaz pripúšťa.

8. Za podstatné vo veci sťažovateľ označil i neznalosť úradného jazyka v miere žiadúcej na používanie v úradnom a bežnom styku (§ 4 zákona č. 428/1990 Zb. o úradnom jazyku v SR) tak vo vzťahu k vlastnej osobe, ako i G. T. a R. T.. Pripúšťa, že tieto námietky spočiatku neuvádzal. Rozporuje ale názoru krajského súdu, že by tak konal v účelovej obrane. Stanovisko sťažovateľa k začatému administratívne konaniu začalo mať pre žalobcu známu podobu až po tom, čo v inom konaní podľa rozhodnutia Inšpektorátu Košice mu bola uložená pokuta vo výške 6 000,- eur za iný priestupok a v tejto veci sa začalo správne konanie, čo viedlo k uloženiu pokuty vo výške 8 000,- eur.

9. Potom s poukazom na v kasačnej sťažnosti uvádzané skutočnosti žalobca navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/93/2016-40 zo dňa 13. júla 2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, zároveň si uplatňujúc náhradu trov kasačného konania a pôvodného konania.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti.

10. Žalovaný na výzvu krajského súdu podal vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti dňa 20.10.2017 s návrhom sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť, pretože napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/93/2016-40 zo dňa 13. júla 2017 považuje za vecne správny a zákonný a preto sa plne s ním stotožňuje.

11. Je toho názoru žalovaný, že napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy vychádzajú zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci. Oba vo veci konajúce orgány dôsledne vyhodnotili všetky skutočnosti zistené počas výkonu inšpekcie práce a zároveň sa vysporiadali aj s argumentáciou žalobcu obsiahnutou či už vo vyjadrení k začatiu správneho konania alebo v odvolaní proti rozhodnutiu o uložení pokuty.

IV.

Právne hodnotenie kasačného súdu

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) sa najprv zaoberal formálnymi náležitosťami kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že je podaná včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), osobou oprávnenou podať kasačnú sťažnosť (§ 442 ods. 1 SSP) a riadne zastúpenou (§ 449 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) a obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP).

13. Následne kasačný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 445 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 137 ods. 2 a 3 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzal zo skutkového stavu, ktorý podrobne v odôvodnení napadnutého rozsudku popísal krajský súd. Pre účastníkov konania sú zistenia, fakty a skutočnosti skutkového stavu zrejmé, a preto kasačný súd nebude nadbytočne ich opakovať a len v stručnosti z neho uvádza nasledovné:

15. Inšpektorát práce Košice vykonal dňa 15.01.2016 inšpekciu práce u kontrolovaného subjektu: Gabriel Bojszko, Námestie mieru 944/9, 045 01 Moldava nad Bodvou, IČO: 41 873 718 (žalobca) na

stavbe Hlavná 69/111 Košice. Výkon inšpekcie bol zameraný na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania podľa ustanovení zákona č. 82/2005 Z.z.

16. O výsledku inšpekcie práce bol dňa 03.02.2016 spísaný Protokol č. IKO-27-38- 1.2/P- A28-16 A 115. V bode „B) zistené nedostatky“ Inšpektorát práce konštatoval, že žalobca ako zamestnávateľ porušil zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že dňa 15.01.2016 o 10:00 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb G. T., nar. XX.XX.XXXX a R. T., nar. XX.XX.XXXX, ktoré vykonávali pomocné práce na stavbe Hlavná 69/111, Košice a nemal s nimi založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (zákon č. 311/2001 Z.z., Zákonník práce v znení neskorších prepisov). Uvedené je v rozpore s ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z. z. Inšpekciou práce bola zistená a preukázaná dohodnutá mzda v sume 2,50 eur u G. T., u R. T. nebola výška odmeny preukázaná. Uvedené vyplýva i zo zápisnice o podaní informácie zo dňa 15.01.2016, v ktorej R. T. priznal, že žalobcovi dlhuje peniaze a robí pomocné práce bez finančnej odmeny. Sám kontrolovaný subjekt dňa 15.01.2016 uviedol v zápisnici o podaní informácie, že menované osoby vykonávajú búračské práce a nemajú uzatvorený pracovnoprávny vzťah a práce vykonávajú bez odmeny.

17. Následne na to prvostupňovým rozhodnutím bola žalobcovi uložená pokuta podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní vo výške 8000,- eur za porušenie povinností stanovených predpismi uvedenými v § 2 ods. 1 písm. b/ bod 4 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z., konkrétne § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákon č. 82/2005 Z. z. spočívajúce v tom, že zamestnávateľ Gabriel Bojszko dňa 15.01.2016 využíval závislú prácu fyzických osôb R. T. a G. T., vykonávajúcich pomocné práce na stavbe Hlavná 69/111, Košice a nemal s nimi založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce.

18. Na odvolanie žalobcu žalovaný rozhodnutím č. OPS/BEZ/2016/3774 O-323/2016 prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

19. Podľa § 1 zákona č. 82/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2017 tento zákon vymedzuje nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanovuje zákaz vykonávania nelegálnej práce nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly, povinnosti kontrolného orgánu a postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

20. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2017 právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

21. Podľa § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z. z., v znení účinnom do 31.12.2017 nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.

22. Podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z., Inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2.000 € do 200.000 €, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5.000 €.

23. Podľa § 19 ods. 6 zákona č. 125/2006 Z.z. Inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na

- a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
- b) počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
- c) počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a) prvého bodu,
- d) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
- e) opakované zistenie toho istého nedostatku.

24. Podľa § 21 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z.z. na konanie podľa § 4 písm. e), § 6 ods. 1 písm. b), d) a e), § 7 ods. 3 písm. d), e), i) a s), ods. 8 písm. b) a ods. 9, § 12 ods. 2 písm. d) až f), § 19 a 20 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Všeobecné predpisy o správnom konaní sa nevzťahujú na vydanie oprávnenia, preukazu, osvedčenia a povolenia podľa tohto zákona.

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, i podľa názoru kasačného súdu žalobca dňa 15.01.2016 o 10:00 hod. preukázateľne naplnil znaky nelegálneho zamestnávania fyzickej osoby G. T. a R. T. tým, že využíval ich závislú prácu na stavbe Hlavná 69/111, Košice a nemal s nimi založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného zákona, Zákonníka práce.

26. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, či menovaní v čase výkonu inšpekcie práce na stavbe Hlavná 69/111, Košice práce vykonávali, sporné je od podania vyjadrenia k začatiu správneho konania (11.03.2016), aký druh práce vykonávali.

27. Ak sťažovateľ namietal v kasačnej sťažnosti upretie práva na doplnenie dokazovania výsluchom ďalších svedkov (E. J., C.S.), či využitím čestného prehlásenia B. D. práve k otázke druhu vykonávanej práce, zároveň namietajúc hodnovernosť podaných informácií zo dňa 15.01.2016 pre nedostatočnú znalosť slovenského jazyka v miere žiadúcej na používanie v úradnom styku i bežnej komunikácii, kasačný súd konštatuje, že ani jedno z podaných informácií nevykazuje znaky neurčitosti, či nezrozumiteľnosti, dotknuté osoby sa k veci vyjadrili celkom jasne a ich vyjadrenia nevyvolávajú žiadne pochybnosti v zmysle námietky sťažovateľa. Zo všetkých zápisníc o podaní informácie je zrejmé, že G. T. a R. T. dňa 15.01.2016 o 10:00 hod. vykonávali stavebné práce s náradím, ktoré im poskytol žalobca. G. T. priznal, že za prácu mal so žalobcom dohodnutú odmenu 2,50 eur/hod., Erich Kurfürst práce vykonával bez odmeny, ale s tým, že dlhuje žalobcovi peniaze. Odlišne o vzťahu len k odmene tvrdil žalobca, a to, že menovaní pracovali bez odmeny.

28. Za danej dôkaznej situácie kasačný súd zhodne s názorom krajského súdu má za to, že vydaniu prvostupňového rozhodnutia predchádzalo spoľahlivo vykonané a dostačujúce zistenie hmotnoprávnych poznatkov dôležitých pre ustálenie názoru o porušení ust. § 2 ods. 1 písm. a/ bod 4 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, konkrétne ust. 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. Inšpektorát práce Košice sa náležitým spôsobom riadil ustanovením § 3 ods. 5, § 32 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) a jeho rozhodnutie bolo vydané v súlade s § 46 Správneho poriadku.

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto s poukazom na závery uvedené vyššie považoval námietky žalobcu vznesené v kasačnej sťažnosti za nedôvodné, a preto kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SP zamietol.

30. O trovách kasačného konania rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP a contrario tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania z dôvodu neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému nárok na náhradu trov konania zo zákona nevyplyva.

31. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.